

Sportief Hoogeveen voor een vitale samenleving

Hoogeveens sportakkoord 2020

Inhoud

Voorwoord	5
Inleiding	6
Trends en ontwikkelingen	8
Startfoto	12
Visie	16
Ambitie 1: Een leven lang bewegen	18
Vaardig in bewegen	18
Passend sportaanbod	18
Ambitie 2: Vitale sportclubs voor een vitaal Hoogeveen	20
Versterking sportclubs	20
Sportclub in de wijk	20
Positieve sportcultuur	20
Ambitie 3: Sport en bewegen voor iedereen	22
Jeugd heeft de toekomst	22
Kansrijke doelgroepen	22
Volwassenen in beweging	22
Sport en bewegen voor senioren	23
Ambitie 4: Bevorderen vitaliteit en gezondheid	24
Sportieve en gezonden scholen	24
Gezonde omgeving	25
Vitaal op het werk	25
Ambitie 5: Sportief recreëren in een aantrekkelijk Hoogeveen	26
Sportieve recreatie en toerisme	26
Sportevenementen met impact	26
Ambitie 6: Sporttalent ontplooiën	28
Talentherkenning	28
Talentontwikkeling	28
Samen	30
Implementatie & monitoring	31

Voorwoord

Als wethouder Sport presenteer ik met trots het Hoogeveens Sportakkoord. Dit Hoogeveens Sportakkoord is de lokale vertaling van het Nationaal Sportakkoord, dat in 2018 gesloten is door het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS), de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), de sportbonden (NOC*NSF) en maatschappelijk partners.

SPORTAKKOORD ALS NIEUW BELEIDSKADER

Voorheen hadden we als gemeente een eigen actieplan sport en bewegen. Dit actieplan beschreef de gemeentelijke visie en speerpunten. De ambitie uit het collegeakkoord was om een nieuw actieplan sport en bewegen op te stellen. Dit hebben we gecombineerd met het opstellen van een Hoogeveens Sportakkoord. Het Hoogeveens Sportakkoord is tot stand gekomen in een interactief proces met lokale sportaanbieders, maatschappelijke organisaties, onderwijs, organisatoren van evenementen, het bedrijfsleven en de gemeente. Gezamenlijk hebben we in dit Hoogeveens Sportakkoord vastgelegd welke ambities we willen realiseren ter versterking van het domein sport en bewegen. Daarnaast hebben we ook op diverse thema's bepaald hoe we sport en bewegen willen inzetten om een bijdrage te leveren in diverse sociaal maatschappelijke opgaven. Wat dit Hoogeveens Sportakkoord uniek maakt, is dat het plan niet alleen wordt uitgevoerd door de gemeente Hoogeveen, maar gezamenlijk met de bovenstaande partijen.

SPORTGEMEENTE

Het Hoogeveens Sportakkoord geeft het gevoel weer hoe sport leeft in Hoogeveen. Sport is in Hoogeveen een belangrijke factor. Veel Hoogeveeners zijn actief als sporter en/of vrijwilliger. Het verenigingsleven is sterk georganiseerd waardoor met sport en bewegen ook een belangrijke bijdrage geleverd wordt aan diverse sociaal-maatschappelijke doelstellingen. In 2015 ontving Hoogeveen de titel beste sportgemeente van Nederland, daarnaast is gemeente Hoogeveen de afgelopen jaren meerdere keren genomineerd voor deze titel. Een bevestiging dat er in Hoogeveen een belangrijke sportinfrastructuur aanwezig is. Het huis staat en

daar willen we met elkaar de komende jaren verder aan bouwen met onze inwoners en partners. Ook zullen we daarbij aansluiten op diverse ontwikkelingen in Drenthe. Drenthe is in 2019 benoemd als eerste "European Community of Sport" in Nederland. Door samenwerking tussen gemeenten en provincie is de afgelopen jaren veel bereikt en is het lokale sport- en beweegbeleid in Drenthe versterkt.

EEN LEVEN LANG BEWEGEN

In de uitvoering van het sportakkoord is onze eerste ambitie "een leven lang bewegen" de rode draad voor alle andere ambities. Sporten en bewegen is namelijk goed voor iedereen en moet voor iedereen mogelijk en toegankelijk zijn. Je doet het namelijk je hele leven lang. Door sporten en bewegen blijf je actief en gezond, beleef je plezier en het is waardevol voor je sociaal maatschappelijke betrokkenheid.

Wij willen Johan Steenbergen van Kennispraktijk voor de beleidsontwikkeling en Hans Slender van Sport Drenthe als lokale sportformateur bedanken voor de bijdrage aan dit sportakkoord. Daarnaast bedanken we de inzet van diverse klankbordgroepen die geholpen hebben bij de totstandkoming van dit Hoogeveens Sportakkoord. Samen met deze partners gaan we de komende jaren de acties en activiteiten vertalen in nieuwe uitvoeringsplannen. Met de kracht die sport heeft in Hoogeveen kijk ik daar met belangstelling en vertrouwen naar uit.

Sportieve groet,

Erwin Slomp
Wethouder Sport

Inleiding

Op 29 juni 2018 ondertekende Minister Bruins samen met een groot netwerk uit de sport, gemeenten en maatschappelijk partners het eerste Nationale Sportakkoord. 'Sport verenigt Nederland' is een ambitieuze stap om in heel Nederland de sport verder te versterken, maar ook om de kracht van sport nog beter te benutten voor een vitale en sociale samenleving. Ook in Hoogeveen zit sport in ons DNA en willen we deze nog beter benutten. Het Hoogeveens Sportakkoord staat in het teken van Daadkracht, Netwerk en Ambitie.

In de afgelopen jaren is in Hoogeveen met succes ingezet op sport en bewegen. Zo is er een sterke sportinfrastructuur gecreëerd, waarbij sport en bewegen structureel is ingepast binnen domeinen als welzijn, onderwijs, gezondheid en zorg. Sport vormt hierbij een belangrijke katalysator voor tal van ontwikkelingen. Zo kan sport bijdragen aan: betrokkenheid, welzijn, gezondheid en de vorming van de jeugd.

Zo langzamerhand is het al lang niet meer de vraag of sport kan bijdragen aan maatschappelijke doelstellingen, maar vooral hoe voorwaarden zijn te creëren om deze maatschappelijke rol te vervullen. Om de kracht van sport nog beter te benutten is er gewerkt aan een gedeelde Hoogeveense visie vanuit de sportaanbieders, gemeente, bedrijfsleven en maatschappelijke partners.

Om te komen tot een inhoudelijk sterk en tevens breed gedragen sportakkoord, zijn er het afgelopen jaar verschillende interactieve sessies geweest om samen te bouwen aan de toekomst van de sport in Hoogeveen. Deze bijeenkomsten met de sportfunctionarissen, onderwijs, aangepaste sport, senioren sport, sportverenigingen en

sportondernemers en evenementenorganisatoren hebben geleid tot een gedeelde visie op de sport in Hoogeveen en een zestal ambities die zijn uitgewerkt naar concrete eerste acties.

Dit Hoogeveens Sportakkoord is niet het eindresultaat, maar juist een nieuw begin. Met verschillende ambitiegroepen zal verder gewerkt worden aan de concretisering en implementatie van dit sportakkoord. Voor de gemeenten zijn een aantal concrete acties vertaald naar het uitvoeringsprogramma 'Vitaal en Actief Hoogeveen'. Maar wij hopen vooral dat dit akkoord een startpunt is voor alle betrokkenen om elkaar te blijven ontmoeten en samen te streven naar het realiseren van onze gezamenlijke ambities.

LEESWIJZER

Als eerste schetsen we relevante trends en ontwikkelingen die de Hoogeveense sport raken om vervolgens te kijken naar de Hoogeveense sportvisie. Daarna volgt een uitwerking van de zes ambities van het sportakkoord. In de laatste drie hoofdstukken beschrijven we de samenwerking, de wijze van implementatie en monitoring en alle betrokken partners van het Hoogeveens Sportakkoord.

Trends & ontwikkelingen

Aan sport en bewegen wordt een steeds belangrijkere maatschappelijke rol toegekend. Niet alleen landelijk, maar ook regionaal en lokaal. De landelijke 'sport toekomstverkenning' heeft ons laten zien wat de belangrijkste trends en ontwikkelingen zijn om rekening mee te houden.¹ Deze verkenning laat zien dat het verwachte toekomstbeeld niet altijd het toekomstbeeld is dat wij wensen. Het Nationaal Sportakkoord roept dan ook op tot actie door gemeenten, onderwijsinstellingen, maatschappelijke partners en de sportorganisaties zelf. De beleidsmatige trend dat complexe opgaven zoals bewegingsarmoede, sociale uitsluiting en wangedrag alleen opgelost kunnen worden door oplossingen te co-creëren heeft geleid tot een aanpak als die van het lokale sportakkoord.

De maatschappelijke waarde van sport is evident. Vandaag de dag neemt sport en bewegen een centrale plaats in binnen onze samenleving. Sport en bewegen is in haar diversiteit aan verschijningsvormen nog steeds een groeiende sector waarvan de waarde vanuit domeinen als sociaal/maatschappelijk, gezondheid en economisch steeds meer wordt onderkend. Onderzoek laat steeds weer zien dat sport de potentie heeft bij te dragen aan tal van maatschappelijke thema's, zoals gezondheid, integratie, sociale cohesie, lokale trots en het tegengaan van overgewicht.² Sport is echter niet een wondermiddel dat zomaar allerlei grote maatschappelijke vraagstukken laat verdwijnen. Hoe de potentiële bijdrage van sport optimaal benut kan worden is een blijvende zoektocht. Duidelijk is dat investeren in een bloeiende sport, bijdraagt aan een vitale samenleving.

De sportdeelname in Nederland is stabiel. Hoewel de sportdeelname stabiel is of zelfs nog licht stijgt, blijven bepaalde groepen nog steeds achter. Zo neemt het percentage Nederlanders dat wekelijks of vaker sport vanaf 12 jaar af met de leeftijd. In 2016 was het percentage 12-18 jarige jongens (74%) en meisjes (68%) dat wekelijks of vaker sport bijna twee keer zo hoog als mannen (38%) en vrouwen (36%) van 65 jaar en ouder. Ook laagopgeleiden, mensen met een lagere sociaal economische status en mensen met een fysieke of verstandelijke beperking sporten relatief minder. Ook mensen met overgewicht en mensen met een migratie-achtergrond sporten minder.³ Sport heeft een grote uitdaging als het gaat om inclusief en toegankelijk te zijn voor alle Nederlanders.

---

1 - www.sportenbewegenincijfers.nl/toekomstverkenning

2 - Sociaal Cultureel Planbureau/Mulier Instituut (2018). Rapportage sport 2018. Den Haag: SCP.

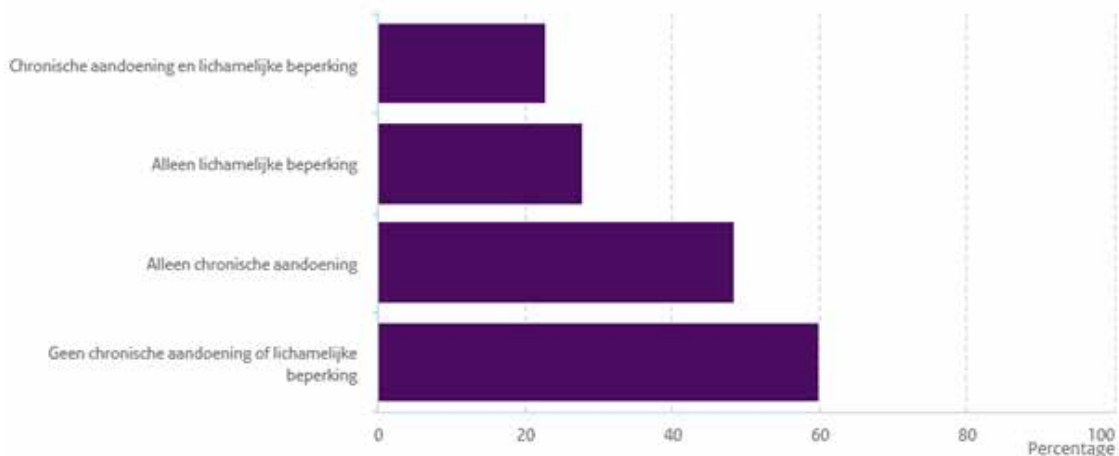
3 - Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor, CBS i.s.m. RIVM, 2014-2018

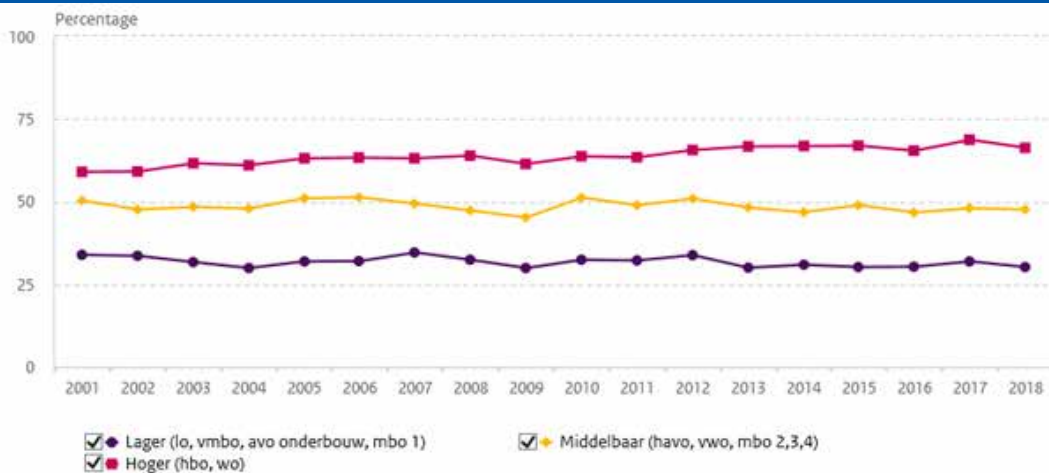
Het aandeel wekelijkse sporters in Nederland naar leeftijd 2001-2018⁴ (Figuur 1)

Het aandeel wekelijkse sporters in Nederland naar leeftijd 2001-2018 (Figuur 2)

Het aandeel wekelijkse sporters in Nederland naar opleidingsniveau 2001-2018 (Figuur 3)

⁴ Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor, CBS i.s.m. RIVM, 2014-2018

Kinderen bewegen minder en zijn minder beweegvaardig. Er zijn tal van aanwijzingen dat kinderen beduidend minder fit, motorisch minder vaardig en zwaarder zijn dan 30 jaar geleden.⁵ Het percentage Nederlanders dat voldoende beweegt verschilt per leeftijdsgroep. In 2017 voldeden kinderen in de leeftijd 4 t/m 11 jaar het vaakst aan de Beweegrichtlijnen (56%), gevolgd door 18 t/m 64 jarigen (50%). Voor 65 plussers was dit 37%. Als wordt ingezoomd op mensen met een lichamelijke beperking plus een chronische aandoening dan gaat het slechts om 16%. Jongeren in de leeftijd 12 t/m 17 jaar voldeden het minst vaak aan de Beweegrichtlijnen (31%). Jongeren en jong volwassenen zijn tevens kampioen zitten met een gemiddelde van 10,4 uur per dag.

Anders georganiseerde sport in opkomst. Nederland is traditioneel een echt verenigingsland. Het voor-en-door-leden principe heeft gezorgd voor een robuuste structuur die wekelijks ruim vier miljoen mensen aan sport doet deelnemen. De opkomst van anders georganiseerde sporten, zoals commerciële sport, zelfgeorganiseerde sport, individueel sporten in de openbare ruimte hebben nauwelijks invloed gehad op de ledenaantallen van de sportverenigingen. In de levensloop van de sporter nemen deze andere sportvormen echter een steeds belangrijkere positie in. Mensen aan het sporten en bewegen krijgen en houden is inspelen op deze verschillende mogelijkheden die er voorhanden zijn. Waar sportverenigingen traditioneel vaak kampen met vraagstukken als ledenaantallen, tekort aan vrijwilligers of financiële vraagstukken, daar hebben ook andere sportvormen hun vraagstukken waar nog geen sluitend antwoord op gevonden is. Denk bijvoorbeeld aan het blijvend volhouden van het sporten op langere termijn.

Er wordt steeds meer gesport en bewogen in de openbare ruimte. Het percentage mensen dat sport en beweegt in de openbare ruimte neemt sterk toe. Wielrennen, hardlopen en wandelen worden weliswaar ook in georganiseerd sportverband beoefend, maar veelal zijn het zelfgeorganiseerde groepjes of individuele sporters die deze activiteiten ontplooiën. Daarnaast zijn ook fitness gerelateerde activiteiten in de buitenlucht in opkomst. Iets meer dan 40% van de Nederlandse bevolking sport regelmatig in de openbare ruimte, dit gebeurt vooral op de openbare weg (29%) en in parken, bossen, stranden en duinen (23%).⁶ De verwachting is dat sporten en bewegen in de openbare ruimte in relatie met sporten in georganiseerd verband bij een sportclub nog verder zal toenemen. In het kader van de nieuwe omgevingswet liggen er uitdagingen voor de gemeente om de in de inrichting van de openbare ruimte ook sport en bewegen mee te nemen.⁷

Sport is ook business. Naast de commerciële breedtesport (fitness, outdoor, sportrecreatie) wordt sport ook steeds vaker ingezet als middel om een economische impuls te genereren. Sportevenementen trekken bijvoorbeeld veel bezoeker die zorgen voor een economische impact. Maar topsport en – evenementen zorgen ook voor veel media-aandacht en kunnen een rol spelen in de regiomarketing en het aantrekken van toeristen. In Nederland worden in toenemende mate sportevenementen georganiseerd, zo vinden er in Nederland meer dan 600 sportevenementen plaats en vier op de tien volwassenen Nederlanders bezoekt minimaal één maal per jaar een klein of groot sportevenement of neemt er deel aan (meer dan 5 miljoen per jaar).⁸ Sportevenementen kunnen echter ook in een breder perspectief benut worden om als vliegwielen te fungeren voor participatie, sociale cohesie of andere maatschappelijke doelen, bijvoorbeeld door middel van side-events.

5 www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/04/20/peilingsonderzoek-bewegingsonderwijs-2016-2017

6 Sociaal Cultureel Planbureau/Mulier Instituut (2018). Rapportage sport 2018. Den Haag: SCP.

7 www.allesoversport.nl/artikel/de-beweegvriendelijke-omgevingswet-een-overzicht/

8 Hover, P., Straatmeijer, J. & Breedveld, K. (2014). Sportevenementen in Nederland – over sportevenementen en hun maatschappelijke betekenis. Nieuwegein: Arko Sports Media.

Topsport als vliegwiel voor verschillende doelen. Topsport biedt getalenteerde sporters de mogelijkheid zich te ontwikkelen. Zo zijn er in het land tal van Regionale Training Centra (RTC's) die voorzieningen treffen om talent tot ontplooiing te laten komen. Hierbij is sprake van samenwerking tussen bijvoorbeeld sportverenigingen, sportbonden, kenniscentra, universiteiten, gemeenten en provinciale sportservices. Ook richting topsport wordt steeds meer de vraag gesteld hoe zij kan bijdragen aan bijvoorbeeld sportdeelname, citymarketing, behoud van talenten voor de regio en evenementen. Deze effecten blijken niet altijd vanzelfsprekend aanwezig en de betrokkenen zullen samen moeten werken aan de legitimering van de investering in topsport.

Startfoto

Hoogeveen is een sportieve gemeente. Er zijn goede faciliteiten, er is een bloeiend verenigingsleven, een divers sportaanbod en een aantal aansprekende sportevenementen. Tegelijkertijd is Hoogeveen een gemeente waar relatief veel mensen minder goed mee kunnen doen binnen de samenleving. Ook zijn er relatief veel mensen met een ongezonde leefstijl. Maatschappelijke vraagstukken waarin sport en bewegen als middel van betekenis zou kunnen zijn.

De gemeente Hoogeveen investeert al jaren veel in sport. Er worden investeringen gedaan in sportaccommodaties, het ondersteunen van sportverenigingen, ontwikkelen van aanvullend sportaanbod voor kwetsbare groepen en natuurlijk de sportstimulering door de sportfunctionarissen van Sportief Hoogeveen. Hoogeveen scoort goed als het gaat om sportinfrastructuur. Zowel in Hoogeveen zelf als in de verschillende kernen zijn er sportparken, sporthallen en gymzalen. Er is sprake van een bloeiend verenigingsleven dat divers te noemen is. Inwoners van Hoogeveen zijn meer dan gemiddeld lid van een sportvereniging. Naast het sporten bij verenigingen biedt Hoogeveen ook een aantrekkelijke beweegvriendelijke omgeving om in te sporten en bewegen. Voor de kinderen zijn er voldoende sportplekken, waar de inwoners ook bovengemiddeld tevreden over zijn. Omdat de verwachte bevolkingskrimp in Hoogeveen nog even op zich laat wachten, lijkt het haalbaar om dit sportieve voorzieningenniveau de komende jaren nog te kunnen continueren.

Ondanks deze harde- en zachte sportieve infrastructuur sport en beweegt de Hoogevener wekelijks minder dan gemiddelde Nederlander en is meer sprake van overgewicht in Hoogeveen.

Dit heeft veelal te maken met de sociaal-maatschappelijke uitdagingen die er in Hoogeveen spelen. Er wonen in Hoogeveen relatief veel mensen met een lage sociaal-economische status, laag opleidingsniveau en gezinnen met een laag inkomen. Ook zijn er relatief veel kinderen met een handicap en jongeren met jeugdhulp. Diverse kwetsbare groepen zijn in Hoogeveen dus oververtegenwoordigd.

Als gekeken wordt naar deze maatschappelijke problematiek, dan ligt in Hoogeveen het accent vooral op het tegengaan en bestrijden van sociale uitsluiting om op die manier de maatschappelijke participatie te verhogen. Daarbij wordt zowel ingezet op preventie en vroeg signalering als op het aanpakken van schulden. Om dit voor elkaar te krijgen is samenwerking met andere organisaties noodzakelijk, waaronder de sport. Als kwetsbare groepen niet in staat zijn om mee te doen aan sport, cultuur en andere vrijetijdsactiviteiten dan zal dit hoe dan ook leiden tot eenzaamheid, een afnemend zelfbeeld en zelfvertrouwen en - in algemene zin - een slechtere gezondheid. Aandacht voor deze kwetsbare groepen kan sportdeelname verhogen, maar een betere deelname aan de samenleving kan ook bijdragen aan andere maatschappelijke doelstellingen zoals het terugdringen van: overgewicht, eenzaamheid, overlast, criminaliteit, etc. Wellicht zijn er zelfs mogelijkheden om sport in te zetten om re-integratie soepeler te laten verlopen.

Sportaccomodaties

- 5 sporthallen, 8 gymzalen, turnhal, zwembad
- 13 buitensportaccomodaties o.a. voetbal, hockey, tennis, wielrennen/skeeleren, korfbal
- Accomodaties pers 1000 inwoners: 25,5 (21,1 NL)
- Tevredenheid inwoners 77% (73% NL)

Speelplekken

Tevredenheid inwoners 68% (63% NL)

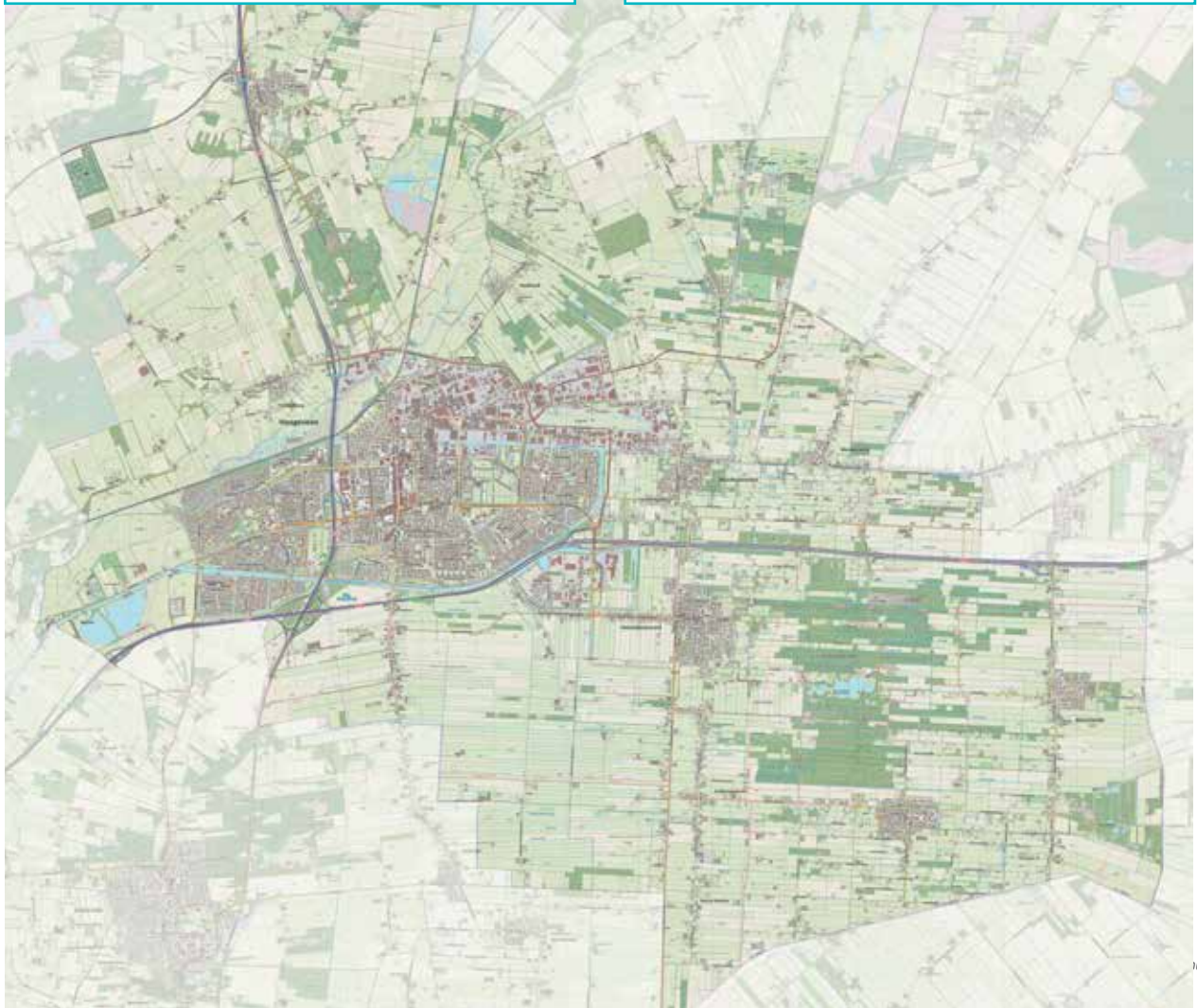

Beweegvriendelijke omgeving

Score BVO scan 3,1 (2,6 NL)

Sportaanbod

- 68 sportclubs in 26 sporttaken
- Aanbod aangepast sporten: 20 activiteiten

Demografie

- Hoogeveen kent 23,6% jongeren en 20,5% ouderen (65+) en behoort tot de minst ontgroenende en vergrijzende gemeenten van Drenthe
- Bevolkingsgroei is momenteel 4% per jaar, op lange termijn wordt stagnatie verwacht
- Aantal huishoudens neemt toe, met name alleenstaanden

Leerbaarheid

- Wel eens onveilig voelen in de buurt: 15,8% (13,2% Drenthe)
- Criminaliteitsindex: 92 (81 NL)
- Bovengemiddeld overlast, vermijdingsgedrag en onveiligheidsperceptie
- Sociale cohesie score: 6,5 (6,5 Drenthe, 6,2 NL)

Gezondheid

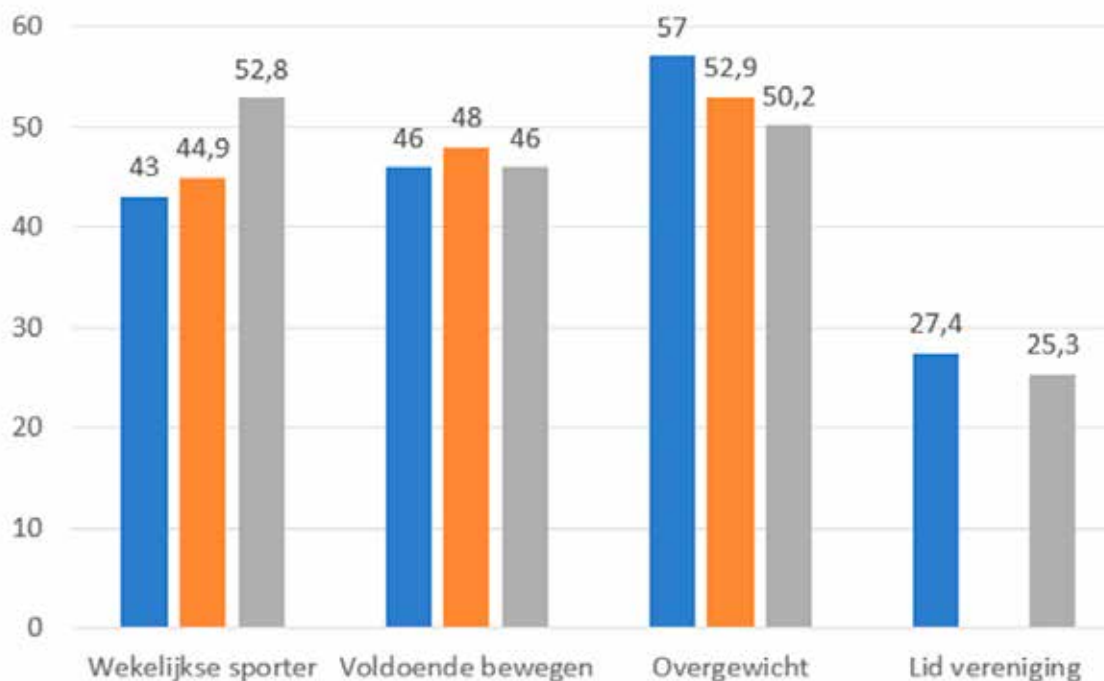
- Bezoek huisarts: 81,7% (78,4% NL)
- Levensverwachting: 81,6 (81,5 NL)
- Mantelzorg verlenen: 14,0% (14,2% NL)
- 23/28 basisscholen heeft een Vignet Gezonde School

Economie

- Banen per 1000 inwoners: 696,6 (663)
- Bijstandsuitkering per 1000 inwoners: 38,2 (40,2 NL)
- Werkloosheid: 3,7% (3,9% NL)
- Lopende re-integratievoorzieningen per 1000 inwoners: 38,3 (15,3 NL)
- Nieuwe re-integratievoorzieningen per 1000 inwoners: 25,2 (6,2 NL)
- Huishoudens met laag inkomen: 9,0%
- In sommige wijken hebben >20% van de mensen moeite met rondkomen.

Kwetsbare groepen

- Kinderen met een handicap: 3,9% (2,7%)
- Jongeren met jeugdhulp 12,9% (10,4% NL)
- Laag opleidingsniveau 19,5% (14,6%)
- Eenzaamheid: 43,0% (39 Drenthe)

Visie

Hoogeveen werkt aan een aantal grote maatschappelijke opgaven op het gebied van leefstijl en gezondheid, sociaal, omgeving, economie en werk. Sport als bindmiddel in de samenleving kan op elk van deze opgaven een bijdrage leveren. Maar om sport als vliegwiel voor een vitale samenleving te kunnen benutten heb je wel een sterke sport nodig. Samen voor een sterke sport én voor een betere benutting van de kracht van sport.

Uitgangspunten. Hoogeveners hebben een mentaliteit van aanpakken. Harde werkers, samen de schouders er onder, maar ook sociaal en met oog voor elkaar. Hoogeveen wil een gemeente zijn waar iedereen zich thuis kan voelen, waar iedereen gelijke kansen krijgt en mee kan doen, waar iedereen zich zelf kan zijn en waar iedereen zijn of haar talenten kan ontplooien. Een aantrekkelijke gemeente met buurten, wijken en dorpen waar wat te beleven is en waar de mensen elkaar nog écht kennen. Sport en bewegen kunnen hierin een cruciale rol spelen. Het is een sociale ontmoetingsplek, het draagt bij aan een gezonde leefstijl en zorgt voor betekenisvolle belevenissen en emotionele betrokkenheid.

Met het Hoogeveens Sportakkoord willen we gezamenlijk verder bouwen aan een krachtige sport op een typisch Hoogeveense manier. Door *daadkracht*. Gedegen plannen zijn belangrijk, maar het zijn de acties die zorgen dat er echt wat gerealiseerd wordt. Door een *netwerk* te ontwikkelen. Sport maakt verbindingen mogelijk tussen zorg, welzijn, onderwijs en bedrijfsleven. Iedereen kan bijdragen om samen grote maatschappelijke uitdagingen te lijf te gaan. En met *ambitie*. Niet met de focus op problemen, maar op kansen. Geen nadruk op wat niet kan, maar wat we samen wel voor elkaar kunnen boksen. Sport zit in het Hoogeveens DNA.

Hoogeveen behaalde niet voor niets de titel sportgemeente van het jaar in 2015.

Dit sportakkoord is van alle Hoogeveners. De gemeente Hoogeveen faciliteert als het gaat om sportinfrastructuur en stimuleert met een fanatiek team sportfunctionarissen. Sportverenigingen, commerciële sportaanbieders, zelfgeorganiseerde sportgroepen en andere aanbieders zorgen ervoor dat er gesport kan worden. Het onderwijs zorgt dat onze kinderen bewegingsvaardigheid ontwikkelen. Bedrijven zijn als sponsor betrokken of faciliteren hun medewerkers om in beweging te komen. En vele maatschappelijke partners dragen allen bij om speciale doelgroepen een steuntje in de rug te geven. Geen van deze partijen kan zelfstandig de complexe maatschappelijke uitdagingen oplossen, maar door samen te werken bereiken we meer.

Belangrijkste uitgangspunten van het Hoogeveens Sportakkoord:

- Iedere inwoner krijgt de kans om plezier te beleven aan sport en bewegen;
- Er wordt gestreefd naar een vitale sportaanbieders met goede faciliteiten, aanbod en begeleiding;
- Sport en bewegen dragen bij aan sociale cohesie, waarbij verschillen in de samenleving worden verkleind;
- Sport en bewegen dragen bij aan een actieve en gezonde leefstijl, het tegengaan van bewegingsarmoede en overgewicht;
- Sport kent een opvoedende waarde, waarin ieder op zijn of haar eigen niveau talenten kan ontwikkelen en ontplooien.

Procesmatige aanpak. De afgelopen jaren is er door de gemeente Hoogeveen al gewerkt aan de hand van het 'Actieplan Sport en Bewegen'. De maatschappelijke waarde die sport voor de samenleving kan betekenen stond hierin centraal. Hierbij werden de eerste verbindingen gemaakt naar andere beleidsterreinen en wordt samengewerkt met organisaties uit diverse sectoren om deze meerwaarde optimaal tot uiting te laten komen. In het Hoogeveens Sportakkoord wordt hierin een volgende stap gezet. De gemeente is een van de partners die inbreng heeft, maar uiteindelijk kan alleen samen met alle betrokkenen de vraagstukken die in Hoogeveen spelen effectief aan worden gepakt.

In het proces om te komen tot een sportakkoord zijn er door de gemeente, Kennispraktijk en SportDrenthe diverse interactieve sessies uitgevoerd en hebben individuele gesprekken plaatsgevonden:

- **Sportief Hoogeveen.**
Team sportfunctionarissen.
- **Diverse beleidsterreinen gemeente Hoogeveen.**
Beleidsadviseurs sport, armoede/participatie, gezondheid, talentontwikkeling, cultuur en WMO.
- **Onderwijs (vak)leerkrachten.** Docenten en vakleerkrachten van het primair-, voortgezet- en middelbaar beroepsonderwijs.
- **Aangepast sporten.** Verschillende organisaties die betrokken zijn bij het stimuleren van sport en bewegen voor mensen met een beperking.
- **Schooldirecties.** Directeuren van het primair-, voortgezet- en middelbaar beroepsonderwijs.
- **Senioren sport.** Verschillende belanghebbenden bij senioren en senioren sport.

- **Sportverenigingen.** Vertegenwoordiging van verschillende sportverenigingen uit Hoogeveen.
- **Anders georganiseerde sport.** Ondernemers die actief zijn in het veld van sportieve recreatie, gezondheid en/of evenementen.

Dit proces heeft geleid tot een uitvoeringsprogramma 'Hoogeveen Vitaal & Actief' waarin de gemeente concreet maakt wat hun bijdrage gaat worden binnen het Hoogeveens Sportakkoord. Deze procesmatige aanpak zal verder gecontinueerd worden in de implementatie van het sportakkoord. Op welke wijze dit gebeurt staat beschreven in het laatste hoofdstuk over implementatie en monitoring. Voorlopig heeft het proces geleid tot een zestal ambities waarin sportverenigingen, anders georganiseerde sport, de gemeente, onderwijs en andere betrokkenen allemaal een eigen bijdrage kunnen leveren.

Ambitie 1

Een leven lang bewegen

De motorische vaardigheid én de fitheid van kinderen is de afgelopen dertig jaar sterk afgenomen. Juist kinderen die vaardig zijn in bewegen vinden eerder een sport waar ze goed in zijn én plezier aan bewegen. In het bewegingsonderwijs wordt dit ‘physical literacy’ genoemd. Vaardig of competent zijn is één, maar zonder voldoende kennis, motivatie en zelfvertrouwen zal niemand het sporten volhouden. Een leven lang bewegen begint dus met een rijke beweegomgeving voor onze jongste kinderen en een passend aanbod naarmate we ouder worden.

VAARDIG IN BEWEGEN

Bewegingsonderwijs is van essentieel belang voor een blijvende sport- en beweegdeelname. Groeps- en vakleerkrachten spelen een centrale rol in het aanleren van motorische vaardigheden en het plezier van kinderen en jongeren in sport en bewegen. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat vakleerkrachten in het basisonderwijs beter in staat bewegingsvaardigheden te ontwikkelen bij leerlingen en ook zorgen voor een hogere motivatie. Daarbij kan een extra uur gym zorgen voor een lastenverlichting voor de groepsleerkracht, die in dit uur andere taken kan uitvoeren. Daarnaast kunnen ook sportclubs een bijdrage leveren door een meer divers en meer uitdagend sportaanbod te realiseren, met name voor de jongste groepen. In verschillende landen wordt geëxperimenteerd met het proeven aan verschillende sporten om een bredere motorische basis te leggen voor onze jongste sporters (Athletic Skills Model). Daarnaast zijn voldoende uitdagende sport- en spelfaciliteiten in de wijk belangrijk om het buitenspelen nog meer te stimuleren.

PASSEND SPORTAANBOD

Een breed en divers sportaanbod is belangrijk om voldoende passend in te kunnen spelen op wensen, behoeften, motieven en interesses van sporters. Door kinderen met diverse sporten in aanraking te laten komen kunnen zij ontdekken wat bij hen past. Dit kan door het organiseren van schoolsport evenementen, kennismakingscursussen, naschools aanbod of lespakketten voor groeps- en vakleerkrachten. Hetzelfde kan gedaan worden voor oudere doelgroepen in bijvoorbeeld het middelbaar onderwijs, mbo en zelfs in buurtsport toernooien of bedrijfscompetities. Naast het diverse aanbod moet er ook goed gecommuniceerd worden over alle mogelijkheden die er zijn. Een initiatief als Hoogeveen Sport! draagt hier aan bij. Sportclubs kunnen ondersteunt worden in de manier waarop zij hun aanbod bij specifieke doelgroepen kunnen laten landen.

DAADKRACHT

- Nastreven van meer gymlessen door een vakleerkracht in het basisonderwijs.
- Samenwerking tussen sportclubs en onderzoeken of multisport activiteiten bij de jongste groepen van meerwaarde zijn.
- Sport- en spelplekken in de wijk goed onderhouden en hier aanbod op realiseren waardoor kinderen ze beter leren gebruiken.
- Organiseren van schoolsport evenementen, kennismakingscursussen, naschools aanbod en/of lespakketten voor groeps- en vakleerkrachten.
- Ondersteuning in communicatie van het aanbod richting specifieke doelgroepen.

NETWERK

Kinderopvang, basisscholen, middelbare scholen, mbo, sportopleidingen, sportclubs, SportDrenthe en GGD.

AMBITIE

Impuls aan de kwaliteit van het bewegingsonderwijs en begeleiding van onze jongste sporters bij sportclubs met als doel hun bewegingsvaardigheid te verbeteren en klaar te stomen voor een leven lang bewegen.

- In 2030 scoren de leerlingen in het basisonderwijs in Hoogeveen minimaal dezelfde scores of hoger op de motorische vaardigheidentest dan in 2020.
- In 2030 is in Hoogeveen de gemiddelde lestijd bewegingsonderwijs voor zowel basis- als voortgezet onderwijs minimaal 120 minuten per week.
- In 2030 krijgen alle leerlingen in het basisonderwijs minimaal 1x per week een les bewegingsonderwijs van een vakleerkracht.

Ambitie 2

Vitale sportclubs voor een vitaal Hoogeveen

Sportverenigingen vormen al jaren de stabiele factor van het sportaanbod in Hoogeveen. De laatste jaren zijn er echter ook steeds meer (sociaal) ondernemers die groepen sporters langdurig weten te binden. En er ontstaan zelfgeorganiseerde sportclubs die soms een structureel karakter krijgen. Het zijn met name deze stabiele vitale sportclubs, met voldoende organisatiekracht en aanpassingsvermogen, die in staat zijn om een bijdrage te leveren aan een vitalere samenleving.

VERSTERKING SPORTCLUBS

Vitale sportclubs zijn clubs die niet alleen gezond zijn als het gaat om voldoende leden, financiën en voldoende vrijwilligers (=organisatiekracht), maar die ook toekomstbestendig door een sterk bestuur, goed beleid en met lerend vermogen in kunnen spelen op ontwikkelingen in de omgeving.⁹ Vitale verenigingen kijken dus goed om zich heen. Zij kunnen inspelen op een veranderende vraag vanuit leden of klanten, weten samenwerkingsverbanden te realiseren die meerwaarde creëren en in te spelen op kansen die zich voordoen in de omgeving. Twee factoren zijn essentieel:

1. een sterk bestuur dat een afspiegeling is van het ledenbestand;
2. kwalitatief goed technisch kader dat zorgt voor een positieve sportbeleving.

Het ontwikkelen van samenwerkingsverbanden, ondersteuning en scholingsprogramma's kunnen bijdragen aan deze versterking van sportclubs.

SPORTCLUB IN DE WIJK

Steeds meer worden sportclubs ook gevraagd of zij de ambitie en mogelijkheden hebben om hun maatschappelijke rol te verbreden en andere taken te verrichten zoals sport- en beweegaanbod voor specifieke doelgroepen, bijdrage aan verbetering milieu of gezonde leefstijl. De sportclub die een sterke rol vervult als bindmiddel en bijdraagt aan de maatschappelijke vraagstukken die leeft in de omringende wijk of dorp, kan vanuit deze positie ook weer vitaler worden. Belangrijk uitgangspunt is dat de club klaar moet zijn voor deze rol en hier toe mag worden verleid, maar niet gedwongen. Het is zaak dat sportclubs op wijkniveau in ieder geval gesprekspartner worden van wijkteams, buurtverenigingen en andere maatschappelijke partners, zodat verkend kan worden waar de energie zit en waar sport écht het verschil zou kunnen maken.

POSITIEVE SPORTCULTUUR

Sport heeft de potentie om naast het gezin en de school een derde opvoedmilieu te zijn voor de jeugd. Door te sporten leren jongeren samenwerken, omgaan met tegenslagen, elkaar respecteren en het beste uit zichzelf halen. Deze opvoedende waarde zal echter alleen plaatsvinden als er sprake is van een positieve sportcultuur en een pedagogisch verantwoord en veilig sportklimaat. Winst en het behalen

⁹ Boven, M., Slender, H. & Wiggers, H. (2014). De vitaliteit van sportverenigingen in Noord-Nederland. Groningen: Lectoraat Praktijkgerichte Sportwetenschap.

van resultaten horen bij de sport, maar de gerichtheid hierop mag nooit ten koste gaan van het plezier dat sporters beleven. Het ontbreken van plezier, prestatiedruk, te weinig speeltijd en geen klik met de trainer/coach zijn de meest genoemde redenen waarom jongeren stoppen met sporten. Sportclubs kunnen planmatig werken aan het verbeteren van hun positieve sportcultuur, maar het investeren in kwalitatief goed kader lijkt minimaal net zo belangrijk.

DAADKRACHT

- Ondersteuning van bestuurders van sportclubs door cursussen, themabijeenkomsten, het sportcongres en/of trajectondersteuning op maat.
- Stimulering van samenwerking tussen sportclubs onderling, mogelijk in een lokale sportraad, en de samenwerking met andere lokale maatschappelijke partners.
- Blijvend aandacht voor 'positief coachen' en 'veilig sportklimaat'.
- Verkennen van mogelijkheden om te komen tot meer en beter technisch kader.

NETWERK

Sportclubs, sportbonden, Sportief Hoogeveen, SportDrenthe, wijkverenigingen en maatschappelijke partners.

AMBITIE

Hoogeveen kent veelal vitale sportclubs die vanuit een positieve sportcultuur de eigen leden optimaal bedient, maar ook een belangrijke maatschappelijke functie spelen in de eigen wijk of dorp.

- In 2030 zijn in Hoogeveen maximaal 10% van de sportclubs kwetsbaar en minimaal 50% van de sportclubs (maatschappelijk) vitaal.
- In 2030 is in Hoogeveen het percentage inwoners van Hoogeveen die lid zijn van een sportvereniging gestabiliseerd op 27,5%.
- In 2030 is in Hoogeveen het aantal sportverenigingen dat voldoende vrijwilligers weet te betrekken gestabiliseerd op 80%.
- In 2030 is in Hoogeveen 80% van de (ouders van) leden tevreden over de kwaliteit van het aanbod en de begeleiding.
- In 2030 voelt 90% van de sporters in Hoogeveen zich veilig tijdens en rondom sportwedstrijden.

Ambitie 3

Sport en bewegen voor iedereen

Als gekeken wordt naar cijfers over sport- en beweegdeelname dan blijven specifieke groepen achter: mensen met een fysieke of verstandelijke beperking, mensen met een chronische aandoening, mensen met een lage sociaaleconomische status, mensen met een migratieachtergrond en minder motorisch vaardige kinderen. Een aantal van deze doelgroepen zijn in Hoogeveen oververtegenwoordigd. Gelijke kansen begint met een inclusieve sport waar iedereen met plezier mee kan doen, zich welkom voelt, erbij hoort, geaccepteerd wordt en een eigen sportkeuze kan maken.

JEUGD HEEFT DE TOEKOMST

Jong geleerd is oud gedaan, dat geldt zeker in sport en bewegen. Positieve ervaringen, betere motorische vaardigheid en bekend zijn met de sport- en beweegcultuur maakt de kans dat iemand blijft sporten groter. Jongeren die weinig sport en bewegen groeien vaker op in een omgeving waarin sportstimulering in mindere mate aanwezig is: hun ouders sporten niet, er is te weinig passend sportaanbod in de buurt en/of er is weinig geld om lid te worden van een vereniging. Effectieve sportstimulering overwint deze barrières door te starten vanuit een lokale samenwerking rondom scholen, het betrekken van de jongeren in het ontwikkelen van een aantrekkelijk aanbod en door ambassadeurs te betrekken in de werving.¹⁰ De sportcoach brengt verbindingen tot stand tussen school, bewegen in de buurt, sportclub en speelt in op de specifieke economische, sociale of culturele barrières die jongeren er van weerhouden om te beginnen. Specifieke aandacht zou uit moeten gaan naar de leeftijdscategorie 12-17 jaar waarin sportdeelname sterk afneemt, met extra aandacht voor het afhaken van meisjes.

KANSRIJKE DOELGROEPEN

Mensen met een beperking (27,9% wekelijkse sportdeelname), maar ook jeugd met een 'afstand' tot de sport (lage sociaal-economische status), zijn de meest kansrijke doelgroepen om daadwerkelijk meer mensen aan het bewegen te krijgen. Belangrijkste oorzaken zijn veelal (1) de te geringe match tussen vraag en aanbod of een te weinig divers sport- en beweegaanbod voor deze doelgroepen; (2) gebrek aan vindbaarheid en aansluiting op behoeften van de doelgroep; (3) kader is onvoldoende geschoold om de specifieke doelgroepen te begeleiden en (4) de te geringe zichtbaarheid/bekendheid van het aanbod onder de doelgroep binnen de regio. Waar mogelijk zal er naar gestreefd worden om deze kansrijke doelgroepen te begeleiden naar een passend aanbod binnen reguliere sportgroepen. Daar waar aanpassingen nodig zijn voor een specifieke (vaak kleine) doelgroep ligt het voor de hand om dit bovenlokaal/regionaal te organiseren.

VOLWASSENEN IN BEWEGEN

Binnen de levensloop van mensen worden verschillende fases onderscheiden met elk hun eigen sport- en beweegpatronen.¹¹ De fase waarin men verkeerd zegt hierbij meer dan de leeftijd. Bekend is dat

¹⁰ Elling, A. & Selten, I. (2016). *Werkzame elementen in sportstimulering jongeren*. Utrecht: Mulier Instituut.

¹¹ www.allesoversport.nl/artikel/een-leven-lang-bewegen-en-sporten

naast pubers het de jonge ouders en de mensen in het midden van hun professionele carrière zijn die relatief weinig sporten en bewegen en relatief veel zitten. De sportbeleving draait hier minder om competitie, fitheid en gezondheid wordt een belangrijker motief en flexibiliteit in het aanbod wordt belangrijker gevonden. Hoewel in Hoogeveen er voldoende fitnessaanbod is, er een bovengemiddelde beweegvriendelijke omgeving is en er een aansprekend breedtesport evenement is als de Cascaderun waar naar toe getraind wordt, blijft het opvallend dat wekelijkse sportdeelname behoorlijk achter blijft ten opzichte van landelijke gemiddelden.

Sportclubs, zowel verenigingen als commercieel aanbieders, kunnen werken aan een aanbod dat beter past bij deze specifieke wensen van deze doelgroepen. Ook kan specifiek retentiebeleid een bijdrage leveren aan het boeien en binden van deze doelgroep. Daarnaast zouden werkgevers, met het oog op vitale werknemers, een rol kunnen spelen in het stimuleren van sport en bewegen voor haar personeel. Specifieke aandacht moet uitgaan naar mensen met een uitkering en/of zonder werk. Deze doelgroep beweegt minder dan de werkende volwassenen.

SPORT EN BEWEGEN VOOR SENIOREN

De laatste jaren hebben senioren (65+) een behoorlijke inhaalslag gemaakt wat betreft het sporten en bewegen.¹² Deze stijging komt vooral doordat de senioren van nu meer zijn opgegroeid met sport en bewegen dan eerdere generaties. Desondanks blijft deze groep qua deelname nog steeds achter op jongere groepen. In Hoogeveen is er een behoorlijk sterk aanbod voor senioren en het is belangrijk om deze in stand te houden. Eenzaamheid is een maatschappelijk vraagstuk dat met name ook deze doelgroep raakt en in Hoogeveen is dit een relatief groot probleem. Sport en bewegen kunnen benut worden om een sociaal netwerk te bieden aan senioren. Door deze senioren te betrekken bij beweeg- en sportactiviteiten worden ze niet alleen fysiek geactiveerd, maar er blijkt ook sprake te zijn van

¹² Van den Dool, R. (2017). Ontwikkeling sportdeelname naar leeftijd. Utrecht: Mulier Instituut.

‘mentale activering’ en afname van gevoelens van eenzaamheid.

DAADKRACHT

- Sportstimulering door sportfunctionarissen in de driehoek: onderwijs, buurt en sportclub.
- Maatregelen om economische, sociale en culturele barrières weg te nemen bij kansrijke doelgroepen.
- Samenwerken in de ontwikkeling van specifiek aanbod en retentiebeleid dat past bij de wensen en behoeften in verschillende levensfasen.
- Werkgevers stimuleren om sport- en bewegen onder of na werktijd mogelijk te maken.
- Passend aanbod realiseren middels samenwerking tussen zorg en sportorganisaties.

NETWERK

Sportief Hoogeveen, sportclubs, basisscholen, middelbare scholen, kinderopvang, Jong Hoogeveen, SportDrenthe, MEE Drenthe, zorginstellingen, speciaal onderwijs, Special Heroes, jongerenwerk SWW, schoolmaatschappelijk werk, wijkteams, Thuiscoaches Eigen Kracht, Jeugdfonds Sport en Cultuur, Centrum voor Jeugd en Gezin Hoogeveen, werkgevers, ARBO en Stichting Sport en Beweeg.

AMBITIE

Iedere inwoner van Hoogeveen krijgt de kans om deel te nemen aan sport en bewegen aan voor hem of haar passende en aantrekkelijke activiteiten.

- In 2030 doet in Hoogeveen minimaal 65% van de kinderen (4 t/m 11 jaar) wekelijks aan sport en van de jongeren (12 t/m 17 jaar) doet minimaal 80% wekelijks aan sport.
- In 2030 is de wekelijkse sportdeelname in Hoogeveen van mensen met een lage sociaal/ economische status en/of opleidingsniveau 40%.
- In 2030 is de wekelijkse sportdeelname in Hoogeveen van volwassenen 55%.
- In 2030 is de wekelijkse sportdeelname in Hoogeveen van senioren (65+) 40%.

Ambitie 4

Bevorderen vitaliteit en gezondheid

Het percentage mensen met overgewicht in Hoogeveen is in 2016 toegenomen ten opzichte van 2012. Daarnaast is het percentage ook aanmerkelijk hoger in vergelijking met het gemiddelde in Nederland (57,0% in Hoogeveen en 50,2% in Nederland). Een deel van de gezondheidsproblemen op volwassen en senioren leeftijd is al in de jeugd te voorkomen, of uit te stellen, door een gezonde leefstijl te stimuleren. Naast het stimuleren van meer sporten en bewegen kan ook aandacht voor gezonde voeding, minder alcohol gebruik, niet roken en minder zitten een belangrijke bijdrage leveren aan de gezondheid van de Hoogevener op lange termijn.

SPORTIEVE EN GEZONDE SCHOLEN

Net als het stimuleren van sport en bewegen kan ook het stimuleren van een gezonde leefstijl het beste rondom de school georganiseerd worden. In Hoogeveen is met succes sterk ingezet op het realiseren van zo veel mogelijk scholen met het vignet Gezonde School. Een gezonde school richt zich op verschillende pijlers zoals (1) gezondheidseducatie, (2) fysieke en gezonde omgeving, (3) signaleren van gezondheidsproblemen en (4) gezondheidsbeleid als onderdeel van schoolbeleid. Sportfunctionarissen van Sportief Hoogeveen zetten zich op verschillende manieren in voor 'de' gezonde school en stimuleren scholen om op nog meer pijlers actief beleid te gaan voeren en resultaten na te streven.

GEZONDE OMGEVING

Veel ongezond gedrag bestaat uit gewoonten en is daarmee onbewust. Het bewust maken van dit gedrag is vaak slechts een deel van de oplossing, het realiseren van een gezondere omgeving blijkt vaak minimaal net zo effectief. In samenwerking met Jongeren op Gezond Gewicht en vanuit Drenthe Gezond wordt veel energie gestoken in het beïnvloeden van de omgeving van kinderen en jongerenbewustwording bij: ouders, kinderopvang en school. Hierbij worden buurtgerichte (community based) leefstijl interventies opgezet. Ook gezonde sportkantines en rookvrije sportparken kunnen bijdragen aan een gezonde omgeving. Daarnaast biedt de nieuwe omgevingswet kansen om te komen tot een Bewegvriendelijke Inrichting van de Openbare Ruimte. Denk aan het ontsluiten van openbaar groen, wandel- en fietsroutes, speelplekken in de wijk, maar ook aantrekkelijke pleinen bij scholen. Een samenwerking tussen verschillende afdelingen binnen de gemeenten en een divers netwerk aan maatschappelijke organisaties kunnen dit thema in Hoogeveen een impuls geven.

VITAAL OP HET WERK

Nederland is wereldkampioen zitten. Met de opkomst van de kenniseconomie is zittend de dag doorbrengen eerder regel dan uitzondering geworden. Een dag zitten kan nauwelijks gecompenseerd worden met een uurtje sporten in de avond. De zittende leefstijl kan leiden tot overgewicht met alle mogelijke gezondheidsklachten van dien. Daarnaast kan meer bewegen overdag zorgen voor meer ontspanning tijdens de werkdag. Stress gerelateerde klachten vormen een enorme kostenpost voor het bedrijfsleven. Interventies op de werkvorm gericht op meer beweegmomenten of zelfs sportactiviteiten in de pauzes zouden kunnen zorgen voor een win-win tussen welzijn van de medewerker en verzuimreductie voor het bedrijf.

DAADKRACHT

- Scholen stimuleren om 'Gezonde School' te

worden en zich op dit vlak te blijven ontwikkelen.

- Integrale buurtgerichte aanpak om op verschillende aspecten tot het bevorderen van gezonde leefstijl te komen.
- Stimuleren van gezonde sportkantines en rookvrije sportparken.
- Initiatieven om te komen tot een meer beweegvriendelijke inrichting van de openbare ruimte.
- Initiatieven voor een meer beweegvriendelijke inrichting van bedrijfsgebouwen en het uitvoeren van interventies gericht op vitaliteit op de werkvloer, bijvoorbeeld door interventies vanuit het programma 'gezonde werkvloer'.

NETWERK

Sportief Hoogeveen, basis onderwijs voortgezet onderwijs, GGD, Drenthe Beweegt / Drenthe Gezond, JOGG, leefstijl coaches, fysiotherapeuten, IVN Hoogeveen en KennisLab BIOR Noord.

AMBITIE

Meer 'sport en bewegen inclusief' denken en handelen op scholen, bedrijven en bij de inrichting van de openbare ruimte. Het creëren van een fysieke en sociale omgeving waarbij bewegen en gezonde voeding niet meer de uitzondering maar de norm zijn.

- In 2030 voldoen alle scholen in Hoogeveen aan de richtlijnen gezonde school op de thema's bewegen/sport, voeding, roken/alcohol/drugs en welbevinden.
- In 2030 scoort Hoogeveen minimaal een 3,5 op de beweegvriendelijke omgevingscan door behouden of door ontwikkelen van wandel- en fietsroutes, speelplekken en sportaccommodaties.
- In 2030 doen minimaal 100 Hoogeveense bedrijven mee aan het verbeteren van de 'gezonde werkvloer'.

Ambitie 5

Sportief recreëren in een aantrekkelijk Hoogeveen

Hoogeveen timmert aan de weg op het gebied van sportieve recreatie en het worden van een aantrekkelijke bestemming voor sportieve toeristen. Met Strand Nijstad en Schoonhoven zijn er twee sportieve recreatiegebieden. In het centrum en in de omliggende dorpen kunnen sportieve evenementen een bijdrage leveren aan de aantrekkingskracht van het winkelgebied. Maar de concurrentiekracht in de sector is groot en het is belangrijk om te blijven werken aan een onderscheidend profiel. De toeristische sector is een belangrijke economische sector met groeipotentie, die tegelijkertijd van belang is voor de levendig- en leefbaarheid van de stad en de omliggende dorpen.

SPORTIEVE RECREATIE EN TOERISME

Drenthe heeft aan inwoners en toeristen veel te bieden als het gaat om sportieve of beweegvriendelijke recreatie. Hoogeveen is een uitstekende uitvalsbasis voor het actief beleven van de natuur. Er zijn enkele aantrekkelijke recreatiegebieden waar ook gesport kan worden. Ondernemers die inspelen op deze kansen zijn in opkomst, al liggen er wellicht ook kansen voor sportverenigingen om hier mee aan de slag te gaan. Hoogeveen kan zich nog wel scherper profileren op dit vlak, zeker als het gaat om marketing kan er meer samen opgetrokken worden. Hierin speelt voor Hoogeveen het thema 'kindvriendelijk' een centrale rol. Door binnen de recreatie en toeristische sector gezamenlijk arrangementen en toeristische producten te ontwikkelen, kan Hoogeveen nog aantrekkelijker worden. Sport en bewegen kunnen een verbindende factor in deze samenwerking zijn.

SPORTEVENEMENTEN MET IMPACT

Hoogeveen kent al enkele grote aantrekkelijke sportevenementen en is daarnaast incidenteel gastheer van topsportevenementen. Sportevenementen kunnen een aanjager zijn van de toeristisch-recreatieve sector. Door evenementen te organiseren op de belangrijkste toeristische plaatsen, zoals de recreatiegebieden

of winkelgebieden, kan het aanbod van Hoogeveen in de etalage gezet worden. Grote sportevenementen als de Ronde van Drenthe genereren belangrijke media-aandacht wanneer ook de omgeving waarin de Ronde van Drenthe plaatsvindt getoond wordt. Daarnaast kunnen sportevenementen geactiveerd worden als aanjager van sociaal-maatschappelijke initiatieven op het gebied van gezondheid, sociale cohesie en zinvolle vrijetijdsbesteding. Zo leiden alle activiteiten in de aanloop naar en tijdens de Cascaderun er toe dat heel Hoogeveen betrokken is en enorm veel mensen trainen in aanloop naar het evenement. Sportevenementen met impact kunnen een impuls betekenen voor de sport zelf én voor een vitaal Hoogeveen.

DAADKRACHT

- Samenwerking bevorderen tussen (sportieve) recreatie-ondernemingen en regio-marketing om nieuwe kindvriendelijke arrangementen te ontwikkelen en een aantrekkelijk verhaal te communiceren.
- Komen tot kruisbestuiving tussen sport-, horeca-, cultuurorganisaties en overnachtingsaccommodaties.
- Stimuleren van de organisatie van (kleine) sportevenementen en het door ontwikkelen hiervan met het oog op de leefbaarheid.

- Ontwikkelen van maatschappelijke activatieprogramma's rondom aansprekende terugkerende of eenmalige topsport evenementen.

NETWERK

Recreatie ondernemers, Gemeente Hoogeveen, Marketing Hoogeveen, evenementen organisatoren, Kenniscentrum Events Drenthe, Recreatieschap Drenthe en Marketing Drenthe.

AMBITIE

Ontwikkelen van een samenhangend en aantrekkelijk toeristisch-recreatief product met daarin ruimte voor sportevenementen en sportieve recreatie met een maatschappelijke impact.

- Nieuwe kindvriendelijke producten ontwikkelen bij Strand Nijstad en Schoonhoven door de samenwerking tussen horeca, cultuur en sportaanbieders aan te jagen.
- In 2030 staat Hoogeveen bekend om de kleine lokale sportevenementen en de maatschappelijke activatie van aansprekende sportevenementen.

Ambitie 6

Sporttalent ontplooiën

In het collegeprogramma van de gemeente Hoogeveen staat expliciet genoemd dat er meer aandacht dient te komen voor talentvolle sporters en topsport. Bij de betrokken onderwijsinstellingen en sportverenigingen wordt vooral benoemd dat het herkennen en ontwikkelen van talent een speerpunt zou moeten zijn. Hoogeveen wil talentvolle sporters en hun omgeving uitdagen het beste uit zichzelf te halen en hen optimale begeleiding bieden om hun talent te ontwikkelen.

TALENTHERKENNING

Om alle Hoogeveeners de mogelijkheid te bieden om te sporten of bewegen is het van belang dat iedereen de mogelijkheden krijgt om haar talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Iedereen heeft talent en iedereen is uniek. Te vaak wordt een sportkeuze bepaald onder invloed van de directe omgeving van een kind en niet op basis van bijvoorbeeld motivatie, motorische vaardigheden en interesses. Toch hebben deze factoren een hoge voorspellende waarde voor het al dan niet blijven sporten (en bewegen). Uit tal van onderzoeken is bekend dat wanneer kinderen sporten op eigen niveau, het plezier verhoogt en er een grotere kans is dat men een leven lang blijft bewegen en soms de doorgroei maakt richting topsport.¹³ Het is altijd leuker om een sport te doen waar je goed in bent. Vanuit deze grondgedachte is het dus belangrijk dat kinderen een leven lang op niveau en met plezier kunnen blijven sporten. Sommige kinderen hebben bijzondere talenten binnen een sport, zij moeten de kans krijgen die talenten verder te ontwikkelen en tot ontplooiing te brengen al dan niet richting topsport.

TALENTONTWIKKELING

Om te komen tot de ontwikkeling van talenten is het van belang dat zowel de sporter als de begeleider en de betrokkenen in de omgeving uitgedaagd worden het beste uit zichzelf te halen.

Tegelijkertijd kunnen sporttalenten en topsporters - maar ook hun trainers en coaches - als rolmodel worden ingezet binnen de breedtesport om kinderen, senioren en andere doelgroepen te inspireren, enthousiasmeren en motiveren om te gaan en blijven bewegen. Het gaat hier dus om het creëren van een structurele sport- en beweeginfrastructuur, die een sterk bovenlokaal en bovenregionaal karakter (regionale talentcentra). Door het creëren van de juiste faciliteiten kunnen sporttalenten langer in de eigen omgeving blijven sporten en kan er een impuls gegeven worden aan de kwaliteit van de begeleiding van jonge sporters.

DAADKRACHT

- Het doorontwikkelen van het proeven aan verschillende sport- en beweegactiviteiten, zowel binnen als buiten school.
- De vakleerkracht als talentherkenner kan optreden als adviseur voor de leerling, maar ook de brug vormen naar de sportvereniging.
- Vroeg specialisatie tegengaan bij sportverenigingen, meer aandacht voor breed motorische ontwikkeling van kinderen en jongeren.
- Inzetten van talentvolle (top)sporters en hun trainer/coaches als voorbeeld voor de jongste jeugd of om kennis te delen met de begeleiders bij verenigingen
- In samenwerking tussen onderwijs en

¹³ www.allesoversport.nl/onderwerp/Talentontwikkeling

verschillende sportverenigingen een (boven) regionale infrastructuur ontwikkelen die voldoet om talenten zich te laten doorontwikkelen.

NETWERK

Sportclubs, sportbonden, onderwijs, sportopleidingen en Topsport Noord.

AMBITIE

Hoogeveen is een plek waar jong talent de kans krijgt de eigen talenten te ontdekken en de kans krijgt om zich te verder ontwikkelen als sporter.

- In 2030 werken onderwijs en sportclubs intensief samen om talent te herkennen en ontplooiën door systemen af te stemmen en kennis uit te wisselen.
- In 2030 worden kinderen in Hoogeveen uitgedaagd om verschillende sporten en beweegvormen te ervaren om zo hun talenten te leren ontdekken.
- In 2030 is Hoogeveen verbonden met een regionaal netwerk op het gebied van talentontwikkeling om ook toptalenten kansen te bieden zich door te ontwikkelen.

Samen

Samen is het sleutelwoord in het Hoogeveens Sportakkoord. Het gaat om samenwerking tussen sport, gemeente, maatschappelijke partners en bedrijfsleven. Het gaat om co-creatie om samen complexe maatschappelijke uitdagingen aan te vallen. Het gaat om commitment van alle betrokken partners om samen te werken aan een optimaal sport-, beweeg- en leefklimaat. Doen, vanuit een sterk netwerk en met een gemeenschappelijke ambitie. Enkele voorbeelden:

VERSTERKEN VAN LOKALE SAMENWERKING OP SPECIFIEKE THEMA'S

Sport is bijvoorbeeld zowel de vindplaats van signalering van armoede en een ongezonde leefstijl, als ook middel om hieraan een positieve bijdrage te leveren. Versterking van de samenwerking tussen (jeugd)zorg en zorgaanbieders kan hierin een belangrijke rol spelen. Sport is vaak niet de oplossing voor dit soort problematiek, maar het kan wel de plek zijn waar verschillende partijen elkaar ontmoeten. Op deze manier wordt sport letterlijk een bindmiddel in onze samenleving.

PARTICIPEREN IN REGIONALE SAMENWERKING

Binnen de ambitie op het gebied van 'sport en bewegen voor iedereen' komt de doelgroep 'mensen met een beperking' al expliciet aan bod. Vanuit SportDrenthe is er al een regionaal platform Drenthe breed gericht op deze doelgroep. Om te komen tot optimale match tussen vraag en sport- en beweegaanbod kan dit regionaal platform nog beter worden benut voor het lokale en bovenlokale niveau. Ook binnen thema's als 'sportief recreëren' en 'sporttalent ontplooiën' kan er aangehaakt worden op bovenlokale initiatieven.

ONTSCHOTTING

Uit het doorlopen proces voorafgaande aan dit sportakkoord blijkt dat sport onder onderwijs en sportverenigingen vanzelfsprekend hoger op de agenda staat dan binnen het sociale domein en specifieke groepen: zorg, welzijn, recreatie en

toerisme. Om de kracht van sport nog beter te kunnen benutten zal er gewerkt moeten worden aan nog verdere ontschotting tussen sectoren. Omdat sport een positieve lading heeft, kan sport een belangrijke rol spelen om multidisciplinaire ontmoetingen te faciliteren.

VAN INTERACTIEF BELEID NAAR CO-CREATIE

In het verleden werd sportbeleid ontwikkeld door op gezette tijden partners te consulteren bij en overleggen met klankbordgroepen (bijv. onderwijs, aangepast sporten, sportverenigingen en, senioren sport).¹⁴ Tijdens de interactieve sessies was de opkomst vanuit deze klankbordgroepen minimaal en ook blijkt er geen sprake van het structureel 'benutten' van deze klankbordgroepen (zowel inhoudelijk als procesmatig). Goed is te bezien of de werkwijze van 'consultatie door middel van klankbordgroepen' een effectieve is. Er moet dus worden gezocht naar andere vormen, waarbij geen extra druk ontstaat op vrijwilligers, trainers, leerkrachten en andere professionals uit zorg & welzijn, maar wel gebouwd wordt aan gezamenlijke realisatie van de ambities uit het Hoogeveens Sportakkoord.

---

¹⁴ Deze klankbordgroepen zijn enkele jaren geleden in het leven geroepen. Zie uitgebreid over de functie van en plek van deze klankbordgroepen binnen 'monitoren en evalueren'; Boers, E. (2014). Monitoringsplan Sportief en Vitaal Hoogeveen. Ede: Kennispraktijk.

Implementatie & monitoring

Op basis van dit Hoogeveens Sportakkoord is er een uitvoeringsplan 'Vitaal & actief Hoogeveen' uitgewerkt. Hierin beschrijft de gemeente de inzet op de verschillende thema's vanuit dit akkoord. Om ook de inzet van de overige partners en de middelen van het landelijk sportakkoord goed te borgen zal de 'Hoogeveense Sportalliantie' opgericht worden. Hierin zitten vertegenwoordigers vanuit de verschillende partners. De huidige klankbordgroepen van Sportief Hoogeveen worden omgevormd tot ambitiegroepen van het sportakkoord. De verschillende ambitiegroepen moeten samen op zoek naar nieuwe oplossingen en initiatieven om de ambities van het sportakkoord te realiseren. Tegelijkertijd zal het proces gemonitord worden door Sportief Hoogeveen, zodat het duidelijk wordt of we in de implementatie van het akkoord op de juiste weg zijn.

HOOGVEEENSE SPORTALLIANTIE

De implementatie van het sportakkoord is een samenspel tussen: sportorganisaties, onderwijs, gemeenten en andere stakeholders. Er wordt onder begeleiding van de sportformateur een sportalliantie samengesteld die samen de voortgang bewaken van het implementatieproces. Zij kijken gezamenlijk welke nieuwe acties noodzakelijk zijn, hoe de sportakkoordmiddelen worden inzet en ook wanneer het tijd wordt om het sportakkoord te herzien. In de sportalliantie zijn alle ambitiegroepen vertegenwoordigd, zodat alle ambities in gelijkwaardigheid op de agenda blijven staan.

AMBITIEGROEPEN

De klankbordgroepen (onderwijs, aangepaste sport, senioren en sportverenigingen) die de gemeente in het verleden consulteerde geherstructureerd naar groepen stakeholders per ambitie. Hierin gaat het niet langer om consulteren, maar om samenwerken. Hoe kunnen alle partners samen een vuist maken richting het realiseren van de gedeelde ambities? De frequentie van het samenkomen bepaalt de ambitiegroep zelfstandig. Sportief Hoogeveen zal faciliterend optreden en de uitkomsten delen, zodat ook andere geïnteresseerden kunnen aanhaken. De ambities

die geformuleerd zijn kennen geen kant-en-klare antwoorden. Er zal ruimte moeten zijn om te experimenteren en te leren.

MONITORING

Van de sport mag bij maatschappelijke uitdagingen een bijdrage worden verwacht, maar geen wonderen. Natuurlijk is het goed om te evalueren of de initiatieven vanuit de ambitiegroepen leiden tot maatschappelijke effecten. Of er kenteringen plaatsvinden als het gaat om beweegrichtlijnen, sportdeelname, vitaliteit aanbieders, veilig sportklimaat, motorische vaardigheid van kinderen, beweegvriendelijkheid van de openbare ruimte, impact van evenementen, etc. Maar het evalueren van het Sportakkoord gaat niet alleen om de cijfers, we willen vooral ook leren over welke initiatieven wel of niet werken. Er zal sprake moeten zijn van een 'lerend en evaluerend' sportakkoord. Waar mogelijk zal worden aangehaakt op de monitoring vanuit het Nationaal Sportakkoord, waar nodig worden zelf instrumenten opgezet om zowel kwantitatief als kwalitatief inzicht te krijgen in de resultaten en verbeterpunten van de gekozen aanpakken.

Het Hoogeveens Sportakkoord is een initiatief van de Gemeente Hoogeveen

Sportief Hoogeveen

Algemeen e-mailadres: sport@hoogeveen.nl
Algemeen telefoonnummer: 14-0528
Verhuur sportaccommodaties: 0528-291040
Website: www.sportiefhoogeveen.nl

Redactie

Hans Slender, sportformateur (SportDrenthe)
Johan Steenbergen, adviseur (Kennispraktijk)

Vormgeving

Afdeling Communicatie, gemeente Hoogeveen

Fotografie

Andre Weima